

## Ο Αναδιπλασιασμός στον Παρακείμενο

(αυτό το φύλλο εργασίας θα το μελετήσουμε διεξοδικά την επόμενη σχολική χρονιά)

Ο παρακείμενος, όπως είδαμε στο προηγούμενο φύλλο εργασίας, έχει στην αρχή του θέματος **αναδιπλασιασμό**. Ας μελετήσουμε εδώ όλα τα είδη του αναδιπλασιασμού που μπορούμε να συναντήσουμε στον παρακείμενο, ανάλογα με τον αρχικό φθόγγο του ρηματικού θέματος.

### Είδη ομαλού αναδιπλασιασμού

|    | Το ρήμα αρχίζει από:                                                                                                                                                   | είδος αναδιπλασιασμού                                                                                                                                                     |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A. | 1. απλό σύμφωνο (εκτός του ρ-)<br>2. δύο σύμφωνα, από τα οποία:<br>το πρώτο είναι άφωνο<br>(κ, γ, χ, π, β, φ, τ, δ, θ)<br>και το δεύτερο υγρό ή ένρινο<br>(μ, ν, λ, ρ) | <b>επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε</b><br>λύω → <b>λέ</b> λυκα<br>γράφω → <b>γέ</b> γραφα                                                                              |
| B. | 1. διπλό σύμφωνο (ζ, ξ, ψ)<br>2. ρ-<br>3. δύο σύμφωνα, χωρίς να είναι το πρώτο άφωνο και το δεύτερο υγρό ή ένρινο<br>4. τρία σύμφωνα                                   | <b>συλλαβική αύξηση</b><br>ψεύδω → <b>ἔ</b> ψευκα<br>ράπτω → <b>ἔρρ</b> αφα (προσοχή στον διπλασιασμό του ρ!)<br>κτείνω → <b>ἔκ</b> τονα<br>στρατεύω → <b>ἐστρ</b> άτευκα |
| Γ. | φωνήεν ή δίφθογγο                                                                                                                                                      | <b>χρονική αύξηση</b><br>ἐλπίζω → <b>ἦ</b> λπικα<br>ἀθροίζω → <b>ἦ</b> θροικα                                                                                             |

### Προσοχή!

Ας δούμε πολύ προσεκτικά τα είδη αναδιπλασιασμού στον παρακείμενο:

**α. επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε**

**β. συλλαβική αύξηση:** ισχύει ότι είπαμε και στον παρατατικό!

**γ. χρονική αύξηση:** ισχύει ότι είπαμε και στον παρατατικό!

## Και κάτι ακόμη, πολύ σημαντικό!

1. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στον αναδιπλασιασμό που παίρνουν τα ρήματα που αρχίζουν από δασέα σύμφωνα (**χ, φ, θ**), τα οποία **τρέπονται** στα αντίστοιχα ψιλά (**κ, π, τ**):

**χ**→**κ**      **χ**-ορεύω      →      **ΚΕ**-χόρευκα

**φ**→**π**      **φ**-υλάττω      →      **ΠΕ**-φύλαχα

**θ**→**τ**      **θ**-ύω      →      **ΤΕ**'-θυκα

2. Στα σύνθετα ρήματα με **α'** συνθετικό πρόθεση ο αναδιπλασιασμός μπαίνει **μετά** την πρόθεση, π.χ.

δια-λύω      → δια-**ΛΕ**-λυκα

απο-γράφω → απο-**ΓΕ**-γραφα

μετα-πείθω → μετα-**ΠΕ**-πεικα

3. Ιδιαίτερο είδος αναδιπλασιασμού είναι ο **αττικός αναδιπλασιασμός**: ρήματα που αρχίζουν από **α, ε, ο**, στον παρακείμενο **επαναλαμβάνουν τους δύο πρώτους φθόγγους του θέματος** και συγχρόνως **τρέπουν σε μακρό το αρχικό φωνήεν**, δηλαδή

### αττικός αναδιπλασιασμός

|                                                                         |                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>α</b> → <b>η</b> ,<br><b>ε</b> → <b>η</b> ,<br><b>ο</b> → <b>ω</b> , | π.χ.<br>ακούω → <b>ἀκήκοα</b> (<ἀκ- <b>ἀκο</b> -α),<br>ἐλαύνω → <b>ἐλήλακα</b> (<ἐλ- <b>ἐλα</b> -κα)<br>ὀρύττω → <b>ὀρώρυχα</b> (<ὀρ- <b>ὀρυ</b> -χα) |
|-------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Αυτό το Φύλλο εργασίας θα το μελετήσουμε διεξοδικά  
και την επόμενη **Σχολική Χρονιά!!!**